

Felhívás Magyarország Kormányához a mesterséges intelligencia oktatásban történő alkalmazásának elveiről

A Pedagógusok Szakszervezete ezúton hívja fel Magyarország Kormányának figyelmét a mesterséges intelligencia (MI) jelenlétére a hazai oktatásban, egyben nyomatékosan kéri, hogy foglalkozzon annak szabályozásával, várható hatásaival.

Az MI, mint innováció minden gazdasági és társadalmi területen központi szerepet játszik, és ez alól az oktatás sem kivétel. Az MI alapú oktatási technológiák megjelenése és hatása nagy kihívást jelent az egész magyar oktatás, sőt a gazdaság számára is, mivel a technológiai fejlődés gyors ütemben zajlik. Amely országok ebben a folyamatban lemaradnak, azok lemondanak a fejlődéséről és a jövőben még inkább perifériára szorúlnak a globális világgazdaságban. A fenti tényeket figyelembe véve elengedhetetlen, hogy a magyar kormány foglalkozzon az MI hatásával az oktatásban. Az alábbi szakpolitikai javaslatban a PSZ igyekszik a szükséges prioritásokat meghatározni az MI-alapú technológiák oktatásban történő alkalmazásához, figyelembe véve az MI kettős természetét – amely kockázatokat és lehetőségeket egyaránt magában hordoz, a távolabbi jövő szempontjából is.

Kérjük a kormányt, hogy vizsgálja felül Magyarország Mesterséges intelligencia stratégiája című dokumentumot és egészítse ki az oktatásra vonatkozó rendelkezésekkel. A munkába vonjon be szakértőket, civil szervezeteket, a szakszervezeteket!

A fenti alapelvek figyelembevételével a Pedagógusok Szakszervezete felhívja a magyar kormány figyelmét az alábbi lépések megtételére:

1. Az MI hatása a tanárok munkakörülményeire

- Vizsgálja meg a kormány milyen hatása van az MI-nek az oktatásban dolgozók foglalkoztatására, munkaterhelésére, egészségére, és befolyásolja-e adatvédelmi biztonságukat, szakmai autonómiájukat.
- Foglalkozzon a kormány az MI használata miatt felmerülő szellemi tulajdonjogi kérdésekkel.
- Biztosítson a kormányzat forrásokat/hozzáféréseket MI alapú oktatást támogató alkalmazásokhoz, hogy ne csak az ingyenes, általában gyengébb, elmaradottabb technológiához férjenek hozzá.

2. Hatása a pedagógiára

- Elemezze az oktatásirányítás az MI-technológiáknak az alapvető készségek fejlesztésére, valamint az etikai kérdésekre gyakorolt hatását.
- Vizsgálja meg az oktatásirányítás hogyan hat az MI a tanári szerep változására.
- Támogassa az oktatási kormányzat az MI kreatív és együttműködésen alapuló alkalmazását.
- Építse be az oktatási kormányzat az MI-technológiák alkalmazását a következő Nemzeti alaptantervbe, ügyelve az etikus használatára.
- A kormány biztosítson rugalmas megvalósítási kereteket: tantermek, közösségi terek, korszerű iskolai könyvtárak kialakításával, hálózati kapcsolatok folyamatos fejlesztésével.
- Biztosítsa az adaptív tanulási környezet kialakítását (“Az AI-kompatibilis Adaptive Learning System gépi tanulást használ, hogy személyre szabott tanulási javaslatokat adjon minden tanuló számára annak alapján, hogy a tanuló hogyan válaszol a kérdésekre és tevékenységekre, miközben egy témát tanul.”)
- Helyi hálózatok megerősítése, tűzfalak beszerzése, rendszergazdák alkalmazása minden intézményben.
- Kérjük megvizsgálni az MI oktatási folyamataiban keletkező információs anyagok (tananyagtól a projekt munkáig) archiválásának, tárolásának, visszakeresésének lehetőségeit.

3. Szabályozási keretek megerősítése

- Szorgalmazza a kormány az MI-technológiák használatára vonatkozó szigorú szabályozási keretek kialakítását nemzeti és európai szinten.
- A hazai stratégia kialakításához nélkülözhetetlen, hogy támogasson a kormány egy európai szintű együttműködést, amelynek keretében pótolják az MI-re vonatkozó szabályozás hiányosságait, korrigálják a ma még jócskán létező hibákat, ellentmondásokat (pl. adatvédelem és biztonság).
- Folytasson a kormány tárgyalásokat az Európai Unióval az MI kapcsán az átláthatóságról, az adatvédelemről, és a pedagógiai alkalmazhatóságot garantáló feltételek biztosításáról.

- Alakítson ki a kormány egyértelmű felügyeleti mechanizmusokat az oktatás, mint alapvető emberi jog védelmében. (magánélet védelme, személyes adatok, elszámoltathatóság, döntéshozatal, környezeti és társadalmi jólét). A felügyeleti mechanizmusok kereskedelmi és politikai érdekek befolyásától mentesen legyenek megteremtve és üzemeltetve.
- Támogassa a kormány a szerzői jogokra, MI-re és az információhasználatra vonatkozó előremutató intézményi szintű szabályok kialakítását úgy, hogy az védje, támogassa az iskolahasználókat, de előremutató legyen.

4. Társadalmi párbeszéd erősítése

- Erősítse a kormány a kollektív tárgyalásokat az MI-technológiák által felvetett kihívások kezeléséről, különös tekintettel az oktatásban dolgozók jogainak védelmére.
- Támogassa a kormány a szakszervezetek részvételét az MI-technológiák beszerzésében és ellenőrzésében.
- Vonja be az oktatási a szakszervezeteket, oktatásban érintett civil szervezeteket és a szülői szervezeteket az MI-rendszerek iskolai bevezetésére vonatkozó stratégiák kidolgozásába, végrehajtásába és ellenőrzésébe.

5. EdTech (digitális oktatási technológiát, oktatási eszközöket, megoldásokat, és tartalmakat fejlesztő cégek) és az oktatás

- Vizsgálja meg a kormány az EdTech-vállalatok szerepét, hogy az MI technológiák valóban az oktatás érdekét szolgálják-e.
- Alapos körültekintéssel járjon el a kormány az oktatási és adatkezelési szolgáltatások kiszervezésére kiírt közbeszerzési pályázatok elbírálásánál.
- Az EdTech vállalatok biztosítsák az átláthatóságot és tartsák tiszteletben az adatvédelemi szabályokat, adatminimalizálási elveket.
- A kormány fordítson kiemelt figyelmet a technológiák kiválasztása során a fenntarthatóságra, környezetvédelemre!

6. MI-alapú döntéshozatal vagy automatizált döntéshozatal

- A szabályozók kialakításánál az oktatási kormányzat ügyeljen arra, hogy az MI-technológiák elterjedése a közoktatásban ne legyen a tanárok szakmai megítélésre negatív hatással.
- Elvárjuk az oktatási kormányzattól, hogy az MI által támogatott döntéseket mindig emberi felülvizsgálatnak vesse alá, ne a gépé legyen az utolsó szó.
- Különösen figyeljenek arra, hogy az oktatásban dolgozók teljesítményének értékelésében az MI ne legyen kizárólagos döntéshozó eszköz.
- Biztosítsanak jogorvoslati lehetőségeket az oktatási dolgozók számára az MI által támogatott döntéseknél.

7. Kezdeti képzés és folyamatos szakmai fejlődés

- Elvárjuk az oktatásirányítástól, hogy integrálja az MI és a digitális technológiák használatát a tanárok alapképzésébe és szakmai továbbképzésébe.
- Biztosítsa az oktatásirányítás minden tanár számára az ingyenes képzésekhez való hozzáférést, amely legyen része a munkaidő-keretnek.
- Javasoljuk az informatikus könyvtárostanárszakirányú továbbképzés MI szakirányának fejlesztését.

8. Auditálási és hatásértékelési eszközök

- Biztosítsa az oktatási kormányzat az MI-technológiák hatásának folyamatos nyomon követését és elemzését.
- Támogassa a kormány a hosszú távú kutatásokat a MI oktatási hatásairól.

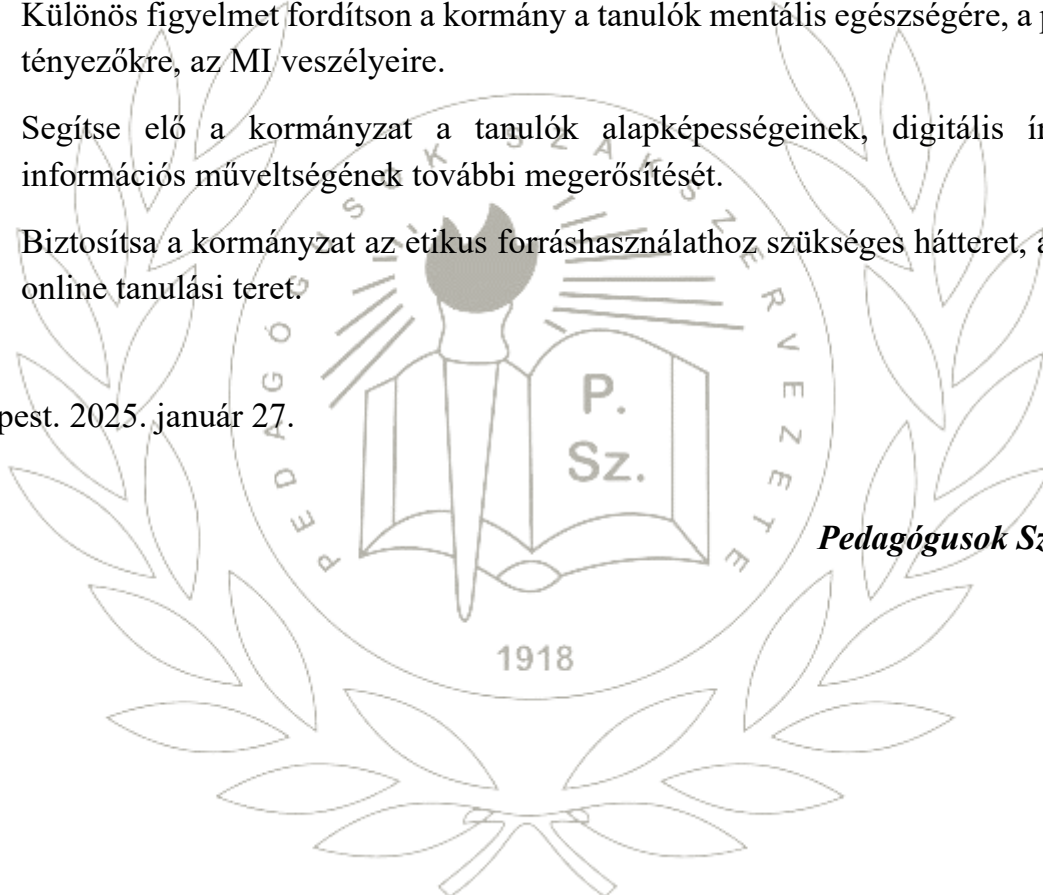
9. Az emberi jogok tisztelete és az etikus technológiahasználat

- Frissítse a kormány az emberi jogokat érintő szabályait, dokumentumait fókuszálva az MI megjelenésére.
- Biztosítsa az oktatásirányítás, hogy minden diák és tanár hozzáférhessen az MI-technológiákhoz, függetlenül gazdasági vagy társadalmi helyzetüktől.
- Dolgozza ki a kormány az MI technológiák etikus használatára vonatkozó iránymutatásokat.

10. A mesterséges intelligencia és a tanulók

- Kiemelten kezelje a kormány a tanulók biztonságát, egészséges fejlődését, mind a teljes kizárás, mind a túlhasználat veszélyeire legyenek tekintettel.
- Támogassa az oktatási kormányzat az egyéni tanulási utakat a mesterséges intelligencia használatára.
- Fejlesszék a tanulók 21. századi kompetenciáit, különös tekintettel a szövegértésre, értő olvasásra.
- Segítsék a kritikai gondolkodás kialakítását.
- Különös figyelmet fordítson a kormány a tanulók mentális egészségére, a pszichológiai tényezőkre, az MI veszélyeire.
- Segítse elő a kormányzat a tanulók alapképességeinek, digitális írástudásának, információs műveltségének további megerősítését.
- Biztosítsa a kormányzat az etikus forráshasználathoz szükséges háttérrel, a biztonságos online tanulási tereft.

Budapest. 2025. január 27.

Pedagógusok Szakszervezete